

$$W_{k+1}(t) = \max \{ W_k(t-u) + F_{k+1}(u) \},$$

где t - общие затраты на внедрение проектных мероприятий;

u - пошаговый расчет проектных мероприятий $(1, \dots, t)$;

k – количество мероприятий по управлению процессами либо формирования, либо развития, либо использования трудового потенциала гостиницы.

Разрабатывается сводная таблица оценки эффективности вложенных средств в управление трудовым потенциалом гостиницы и в результате рассчитывается экономический эффект каждого из разработанных мероприятий.

Данная экономико-математическая модель позволит не только дать комплексную оценку эффективности управления трудовым потенциалом гостиницы, но и выявить экономическую целесообразность вложения средств непосредственно в каждое разработанное мероприятие.

Вывод. Таким образом, современные подходы к оценке эффективности управления трудовым потенциалом предприятий гостиничного типа имеют ряд особенностей, обусловленных спецификой туристско-рекреационной сферы. При этом современные подходы к такой оценке не должны ограничиваться традиционными методами в виде разработки анкет, а предполагают использование экономико-математической модели по оптимизации средств, направляемых на повышение эффективности управления трудовым потенциалом предприятий туристско-рекреационной сферы.

Источники и литература

1. www.yalta.ua
2. Есинова Н. И. Экономика труда и социально-трудовые отношения: Учеб. пособие. / Н.И. Есинова – К.: Кондор, 2003. – 464 с.
3. Браймер Р. А. Основы управления в индустрии гостеприимства / Р. Браймер; пер. с англ. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 601 с.

Саїдаблаєва Е.Ш.

СУЧАСНЕ СТАН ГАЛУЗЕЙ ВІНОГРАДАРСТВА І ПЛОДІВНИЦТВА ТА ЇХ РОЗВИТОК НА ІННОВАЦІЙНІЙ ОСНОВІ

I. Вступ. Зміни, що відбуваються в світовій економічній системі на сучасному етапі розвитку дають можливість характеризувати її стан як період становлення «нової економіки», в якій можуть бути виділені основні чинники, що визначають формування виникаючих умов господарювання: глобалізація світових ринків, розробка і впровадження стандартів, новий інформаційний простір, основні напрями стратегії інноваційної діяльності в окремих регіонах і галузях.

В усьому світі інноваційна діяльність розглядається сьогодні як один з головних умов модернізації економіки. Традиційні галузі виробництва вичерпали як інтенсивні, так і екстенсивні можливості свого розвитку. Тому в багатьох країнах на перше місце висунуті не ті галузі, які ще нещодавно були «обличчям» економіки усіх промислово розвинутих країн, а зовсім інші, обумовлювані на використанні новітніх технологій [2].

У цих умовах необхідно розробити нові державні програми наукової (інноваційної) стратегії розвитку економіки нашої держави на тривалий період. Для цього необхідне здійснення методологічних і методичних розробок в області прогнозування, стратегічного, моніторингу і моделювання інноваційної діяльності в окремих галузях.

При розробці стратегії інноваційної діяльності на рівні галузей регіону елементами прогнозування виступають питання вибору і обґрунтування пріоритетів науково-технічного розвитку, оцінок економічного потенціалу окремих підприємств з врахуванням інноваційної складової, здійснення ранжирування (класифікації) заходів і інноваційних проектів.

Проблеми удосконалення інноваційної діяльності відображені в наукових працях Адаманової З., Берестового К., Сторової І., Каракай Ю та інших.

II. Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз сучасного стану галузей плодівництва і виноградарства та визначення напрямів їх розвитку на інноваційній основі.

III. Результати. Стратегічний напрям переходу окремих галузей АР Крим на інноваційний тип розвитку повинен передбачати певну зміну набору структури ресурсів і організацію їх відтворення, оптимального розподілу і використання і на цій основі досягнення високої ефективності рішень, що приймаються.

Подальша інтеграція економіки України в світову співдружність і конкурентна ефективність виробництва багато в чому залежить від конкурентних переваг окремих галузей і видів господарської діяльності. Відомо, що розвитку національної економіки будь-якої країни і її місце в світовій економічній системі визначається її здатністю максимально використовувати внутрішній потенціал окремих галузей і створення на його основі маркетингових переваг при здійсненні економічних операцій.

Така домінуюча в світовій економічній науці і господарській практиці концепція економіки ринку підбуриє перед Україною завдання забезпечити умови не лише внутрішнього гармонійного розвитку, але і одночасне створення необхідних для суспільства окремих видів господарської діяльності. Одним з таких видів діяльності є культивування виноградарства і плодівництва, що вимагають для їх стійкого розвитку ін-

новаційної основи. Інновації стають стратегічним параметром розвитку будь-якого підприємства, галузей і економіки в цілому. Успіх інноваційного менеджменту залежить від підприємства створити для нововведень стимулюючі внутрішні і зовнішні ринкові умови. Виходячи з цього, інноваційний процес на рівні підприємства вимагає стратегічного і орієнтованого на ринок управління, умов реалізації дії стратегії інноваційного розвитку на економічний розвиток регіону, його окремих галузей.

Виноградарство є однією з найважливіших галузей сільського господарства Автономної Республіки Криму. Воно забезпечує населення продуктами, а виноробництво і консервну промисловість – сировиною. Крим займає друге місце в Україні по наявності площ виноградників, поступаючись по цьому показнику лише Одеській області.

Серед південних регіонів України Автономна Республіка Крим характеризується унікальними особливостями для розвитку виноградарства та виноробства. Такими особливостями є відмінний біокліматичний потенціал півострова, його особливе геополітичне місцезнаходження, сформована система внутрішніх та зовнішніх господарських зв'язків, наявні виробничі потужності, інвестиційні можливості та соціальні умови, які акумулюють сторічний досвід вирощування винограду та продуктів її переробки.

Крим славиться виробництвом усіх відомих в світі типів вин – від високо якісних столових винограду сортів Ріслінг, Аліготе, Каберне, Фетяська, Ркацителі, унікальних по характеристикам десертних і міцних вин до класичних і сучасних ігристих вин, і високої якості марочних коньяків. Кримський вина і коньяк удостоєні більше 400 золоті і срібних медалей міжнародних конкурсів, ярмарок і виставок виноробної продукції.

Одночасно стан галузі в цілому стійко знижується, відбувається неухильне падіння виробництва винограду і вина, згортаються наукові дослідження, дослідно-конструкторські роботи, наявність відставання в технічному озброєнні підприємств, зниження інтересу до самої професії виноградаря та. За останні десятиліття після відомої антиалкогольної компанії 1985 р. значно скоротилися площі виноградників. Якщо в 1981 р. вони займали 88,4 тис. га, то в 2008р. – всього 18,1 тис. га або 20,4 % (таблиця. 1).

Таблиця 1. Площа плодогідних насаджень (включаючи цитрусові) у окремих районах АР Крим, га

Всі категорії господарств	роки				
	2005	2006	2007	2008	2008 у % до 2005
Автономна Республіка Крим	23460	20959	20259	18117	77,2
Бахчисарайський	3462	3279	3023	3138	90,6
Білогірський	874	756	688	677	77,4
Джанкойський	2014	1722	1406	1476	73,3
Кіровський	1646	1444	1307	700	42,5
Червоногвардійський	2379	2227	2697	2505	105,2
Красноперекопський	300	232	232	234	78,0
Нижньогірський	3047	2375	2343	2088	68,5
Первомайський	931	871	695	455	48,8
Роздольненський	351	251	141	141	40,1
Сакський	752	661	813	811	107,8
Сімферопольський	3188	2950	3058	2446	767,7
Советський	816	611	547	398	48,8
Алушта	44	44	44	41	93,2
Севастополь	2006	2029	1851	1687	84,1
Судак	241	67	59	57	23,6
Ялта	65	66	62	57	87,7

Джерело: розроблено автором на основі даних Головного управління статистики в АР Крим, [2, С.78]

Економічний аналіз динаміки площ плодових насаджень показує, що за період 2005–2008 рр. зберігається стійка тенденція до інтенсивного скорочення насаджень, за Червоногвардійського району (збільшення складає 5,2%) і Сакського району (7,8%). З площ на сільськогосподарські підприємства в 2008р. 13056 га (у 2005р. відповідно 18399 га), на господарства населення 5061 га (27,9%) [3, с.78].

Здійсненні дослідження показують, що більшість сільськогосподарських підприємств районів АР Крим втратили контроль над процесами управління таких важливих показників сфери ресурсного потенціалу як формування та зберігання площ насаджень, стратегією свого розвитку, визначення перспективних можливостей підприємств, а саме над показниками ризикованої діяльності та інвестиційно-інноваційної привабливості.

Досліджуючи розвиток господарств населення в моделі продовольчого забезпечення країни, Берестовій К.С. [1] приходиться до висновку, що при кооперуванні і при інтеграції важливе значення має спеціалізація дрібних господарств на виробництві тих видів продукції, які рентабельно виробляти на невеликих земельних ділянках. Мова йде про вирощування «інтенсивних» культур для умов АР Крим це є виноград, плодові тощо. Саме така спеціалізація є одним із засобів адаптації до конкурентного ринкового середовища. На сучасному етапі створюється особлива формація нових виробів в аграрній сфері виробництва, головна риса яких – наявність дрібно-бізнесової діяльності.

При цьому частина таких господарств може трансформуватися в товарні, що дасть їм змогу застосовувати сучасну техніку, інноваційні технології в сферах підвищення рівня генетичного потенціалу рослин, агробізнес-менеджменту, маркетингу, організації виробництва, умов відтворення крупних масивів насаджень тощо.

Вимагає рішення складне завдання репродукції виноградників Криму, які культивуються великими масивами: у середньому до 1,0–1,5 тис. гектарів в одому господарстві. Їх доводиться оновлювати кожні 16–20 років. Це означає, що щорічно в Криму необхідно перезаставляти 4–4,5 тис. га виноградників, укладаючи в цей процес до 20 млн. дол. США. Враховуючи, що при цьому в господарствах як правило, немає, виноградарі–винороби зацікавлені в залученні іноземних інвестицій на відновлення виноградників і створення спільних підприємств.

Розрахунки показують, що валового збору урожаю ряду чинників, які впливають на кінцевий результат, в частковості сезонності виробництва, погодних умов, що до нестійкості фінансового стану підприємств, зниженню ефективності використання виробничих ресурсів.

Дослідження динаміки виробництва плодоягідних культур показує його нестійкість, що характеризується великою залежністю обсягів виробництва від стану погодних умов, посилення конкуренції і процесу перерозподілу виробництва. Так, 2008р. підприємствами було вироблено 116,9 тис. тонн винограду та 105,7 тис. тонн плодоягідних культур при врожайності 47,8 ц/га та 71,8 ц/га відповідно (мал.2).

IV. Висновки. Один з основних інноваційних напрямів по кардинальному збільшенню виробництва і підвищенню якості плодово–ягідної продукції – це науково обгрунтоване розміщення виноградників в найбільш сприятливих для них ґрунтово–кліматичних умовах; відповідність потенціалу промислового сортименту винограду природним ресурсам конкретного регіону; виходячи з того, що, чим більше умови культури (включаючи агротехнічні заходи) відповідають біології сорту, тим вище ефективність виноградарства. Порушення цього принципу веде до значних витрат в галузі. Дуже важливий обгрунтований підбір сортів винограду, що підтверджується проведеними дослідженнями.

Таким чином, сьогодні на території Автономної Республіки Крим є всі умови для розвитку та удосконалення виноградо–виноробного агропромислового комплексу. Такого поєднання складових частин виноградо–виробничої культури немає в жодному регіоні України, Молдові або Росії, однак дослідження показують, що економічні труднощі та політична нестабільність не сприяють відновленню виноградників, таке призводить до економічної кризи в галузях сільського господарства України.

Джерела та література

1. Берестовий К.С. Развитие господарств населения в модели продовольственного обеспечения страны. Держава та регіони. Науково-виробничий журнал. Серія: Економіка та підприємство. – 2004, № 6. – С.13–17
2. Каракай Ю.В. Инновационная деятельность как составляющая инновационной культуры. Материалы II научно-практической конференции: «Развитие инновационной культуры общества: проблемы и перспективы». – Симферополь, 2007. – С.6–8
3. Статистичний щорічник Автономної Республіки Крим // Головне управління статистики в АР Крим. За редакцією О.В.Нагнібеда. – Симферополь, 2009. – 87с.

Скорин М.Г.

УДК 336.144(477)

ПРЕИМУЩЕСТВА ПРОГРАММНО-ЦЕЛЕВОГО МЕТОДА ОРГАНИЗАЦИИ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕССА И ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УСЛОВИЙ РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЦЕЛЕВЫХ ПРОГРАММ В УКРАИНЕ

Введение. Уже более 15 лет проводится реформирование системы хозяйствования независимой Украины. Безусловно, такие реформы должны коснуться всех сфер экономической жизни страны, и, в частности, сферы государственных и местных финансов. Создание эффективной бюджетной системы государства и регионов является важным шагом на пути к эффективной экономической системе.

Первый шаг на этом пути уже сделан: в 2001 году принят Бюджетный кодекс Украины, ставший нормативно–правовой основой реформирования бюджетной системы Украины. Данным документом внедрены ключевые изменения в существовавшую систему формирования, выполнения и оценки результативности выполнения бюджетов. Положения Бюджетного кодекса Украины содержат важнейшие принципы, необходимые для эффективного реформирования бюджетной системы Украины, в частности, формирование расходов в разрезе программ. Таким образом, Бюджетный кодекс Украины законодательно закрепил возможность перехода к программно–целевому методу формирования Государственного и местных бюджетов Украины [1].

В то же время, начатые реформы осуществляются низкими темпами. Остаются нерешёнными проблемы в части формирования и выполнения бюджетов различного уровня: не комплексный подход к внедрению и применению программно–целевого метода организации бюджетного процесса, краткосрочный период бюджетного процесса, несогласованность различных правительственных стратегий и направлений, низкий уровень прозрачности деятельности органов государственной власти и привлечения общественности в области бюджетной политики, отсутствие реальной самостоятельности местных бюджетов.

Разработанность проблемы. В последние годы проблемам реформирования организации бюджетного процесса Украины и комплексного перехода к программно–целевому методу формирования и выполнения